

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 29 februari 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Gemensam asyl- och invandringspolitik – Ansökan om internationellt skydd – Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Artikel 4 – Risk för omänsklig eller förnedrande behandling – Kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökan om internationellt skydd – Förordning (EU) nr 604/2013 – Artikel 3.2 – Omfattningen av de skyldigheter som åligger en medlemsstat som gjort en framställning om att den ansvariga medlemsstaten ska återta sökanden och som vill överföra sökanden till den ansvariga medlemsstaten – Principen om ömsesidigt förtroende – Bevismedel och beviskrav vad gäller den faktiska risken för omänsklig eller förnedrande behandling på grund av systembrister – Praxis bestående i summarisk avvisning (*pushback*) till ett tredjeland och tagande i förvar vid gränsstationerna”

I mål C-392/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Domstolen i Haag, sammanträdesplats 's-Hertogenbosch, Nederländerna) genom beslut av den 15 juni 2022, som inkom till domstolen samma dag, i målet

X

mot

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Lycourgos samt domarna O. Spineanu-Matei (referent), J.-C. Bonichot, S. Rodin och L.S. Rossi,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: nederländska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- X, genom A. Khalaf, advocaat,
- Nederländernas regering, genom M.K. Bulterman och C.S. Schillemans, båda i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom M. Jacobs, A. Van Baelen, M. Van Regemorter, samtliga i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom A. Edelmannová, M. Smolek och J. Vlácil, samtliga i egenskap av ombud,
- Tysklands regering, genom J. Möller och R. Kanitz, båda i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av D.G. Pintus, avvocato dello Stato,
- Österrikes regering, genom A. Posch och J. Schmoll, båda i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, inledningsvis genom L. Grønfeldt och G. Wils, därefter genom G. Wils, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 13 juli 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31) (nedan kallad Dublin III-förordningen).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan X och Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreterare med ministerlika befogenheter för säkerhets- och justitiefrågor) (nedan kallad staatssecretaris). Målet rör staatssecretaris beslut att inte beakta den ansökan om internationellt skydd som X ingett i Nederländerna.

Tillämpliga bestämmelser

3 Skälen 3, 20, 32 och 39 i Dublin III-förordningen har följande lydelse:

”(3) Europeiska rådet enades vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 om att arbeta för att inrätta [ett gemensamt europeiskt asylsystem (Ceas)], grundat på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951 (nedan kallad *Genèvekonventionen*), kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, och på så sätt säkerställa att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse, det vill säga att principen om *non-refoulement* upprätthålls. Utan att det påverkar ansvarskriterierna i denna förordning betraktas i detta avseende medlemsstaterna, som alla iakttar principen om *non-refoulement*, som säkra länder för tredjelandsmedborgare.

...

(20) Förvar av sökande bör följa den grundläggande principen att personer inte bör hållas i förvar enbart av det skälet att de ansöker om internationellt skydd. Förvar bör pågå en så kort tidsperiod som möjligt och följa nödvändighets- och proportionalitetsprinciperna. Förvar av asylsökande måste särskilt ske i enlighet med artikel 31 i Genèvekonventionen. De förfaranden som föreskrivs i denna förordning med avseende på personer som hålls i förvar bör, som en fråga av största vikt, tillämpas inom kortaste möjliga tidsfrister. När det gäller de allmänna garantier som reglerar förvar, samt villkoren för förvar, bör medlemsstaterna i förekommande fall tillämpa bestämmelserna i [Europaparlamentets och rådets] direktiv 2013/33/EU [av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 96)] också på personer som hålls i förvar på grundval av denna förordning.

...

(32) I fråga om behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt internationella rättsliga instrument, inklusive relevant rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

...

(39) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna [(nedan kallad stadgan)]. Förordningen syftar särskilt till att trygga full respekt för den rätt till asyl som garanteras i artikel 18 i stadgan och för de rättigheter som erkänns i artiklarna 1, 4, 7, 24 och 47 i stadgan. Denna förordning bör därför tillämpas i enlighet med detta.”

4 I artikel 3 i Dublin III-förordningen, med rubriken ”Tillgång till förfarandet för prövning av en ansökan om internationellt skydd”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska pröva varje ansökan om internationellt skydd som lämnas in av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person ... på någon av medlemsstaternas territorium, inklusive vid gränsen eller i transitområden. Ansökan ska prövas av en enda medlemsstat, som ska vara den medlemsstat som enligt kriterierna i kapitel III fastställs som ansvarig.

2. Om ansvarig medlemsstat inte kan fastställas på grundval av kriterierna i denna förordning ..., ska den medlemsstat där ansökan om internationellt skydd först lämnades in ansvara för prövningen.

Om det är omöjligt att överföra en sökande till den medlemsstat som ursprungligen utsetts som ansvarig på grund av att det finns välgrundade skäl att anta att det finns systematiska brister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för sökande i den medlemsstaten, vilket medför en risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i [stadgan], ska den medlemsstat som genomför förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat fortsätta att undersöka de kriterier som anges i kapitel III för att fastställa huruvida en annan medlemsstat kan utses som ansvarig.

Om överföringen i enlighet med denna punkt inte kan göras till någon medlemsstat som utsetts på grundval av kriterierna i kapitel III eller till den medlemsstat där ansökan först lämnades in, ska den medlemsstat som genomför förfarandet för att fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig bli ansvarig medlemsstat.

...”

5 I artikel 5.1–5.3 i samma förordning anges följande:

”1. I syfte att underlätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska den fastställande medlemsstaten genomföra en personlig intervju med sökanden. Intervjun ska också ge sökanden möjlighet att ta till sig den information som denne tillhandahållits i enlighet med artikel 4.

2. Den personliga intervjun behöver inte genomföras om

...

b) sökanden efter att ha mottagit den information som avses i artikel 4 redan har tillhandahållit den information som är relevant för att fastställa ansvarig medlemsstat på annat sätt. Den medlemsstat som avstår från att genomföra intervjun ska ge sökanden möjlighet att lägga fram all ytterligare information som är relevant för att fastställandet av ansvarig medlemsstat ska kunna utföras korrekt, innan beslut fattas om att överföra sökanden till den ansvariga medlemsstaten i enlighet med artikel 26.1.

3. Den personliga intervjun ska äga rum inom skälig tid och, under alla omständigheter, innan något beslut har fattats om att överföra sökanden till den ansvariga medlemsstaten i enlighet med artikel 26.1.”

6 I artikel 21 i förordningen föreskrivs följande:

”1. Om en medlemsstat som har mottagit en ansökan om internationellt skydd bedömer att en annan medlemsstat ska ansvara för prövningen av denna ansökan, får den förstnämnda medlemsstaten så snart som möjligt och i vart fall inom tre månader från det att asylansökan lämnades in enligt artikel 20.2 anmoda den senare medlemsstaten att överta sökanden.

...

3. I de fall som avses i punkterna 1 och 2 ska framställan om en annan medlemsstats övertagande göras på ett standardformulär och ska omfatta bevis eller indicier i enlighet med de två förteckningar som nämns i artikel 22.3 och/eller relevanta uppgifter ur sökandens redogörelse, som krävs för att myndigheterna i den anmodade medlemsstaten ska kunna kontrollera om den är ansvarig enligt kriterierna i denna förordning.

...”

7 Artikel 22 i Dublin III-förordningen har följande lydelse:

”...

2. Under förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat ska bevis och indicier användas.

3. [Europeiska kommissionen] ska genom genomförandeakter utarbeta och regelbundet göra en översyn av två förteckningar, med relevanta uppgifter om bevis och indicier enligt de kriterier som anges i leden a och b i denna punkt. ...

...

b) Indicier

i) Här avses indikationer som, även om de kan motsägas, i vissa fall kan vara tillräckliga, beroende på vilket bevisvärde de tillmäts.

...

4. Beviskraven bör inte gå utöver det som är nödvändigt för att rätt kunna tillämpa denna förordning.

5. Om det saknas formell bevisning, ska den anmodade medlemsstaten ta på sig ansvaret om det finns indicier som är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att ansvaret ska kunna fastställas.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 X är syrisk medborgare. Han lämnade in en ansökan om internationellt skydd i Polen den 9 november 2021.

9 Han reste därefter, den 21 november 2021, till Nederländerna och lämnade dagen efter in en ny ansökan om internationellt skydd i denna medlemsstat.

10 Den 20 januari 2022 begärde Konungariket Nederländerna att Republiken Polen skulle återta X med stöd av artikel 18.1 b i Dublin III-förordningen. Den 1 februari 2022 efterkom Republiken Polen denna begäran med stöd av artikel 18.1 c i förordningen.

- 11 Genom beslut av den 20 april 2022 avslog staatssecretaris den ansökan om internationellt skydd som X ingett i Nederländerna, med motiveringen att Republiken Polen var ansvarig att pröva denna ansökan, och underkände de argument X framfört mot överföringen av honom.
- 12 X överklagade detta beslut till Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Domstolen i Haag, sammanträdesplats 's-Hertogenbosch, Nederländerna), som är den hänskjutande domstolen, och yrkade ett förbud mot att överföra honom till Polen. Han yrkade samtidigt att denna överföring skulle förbjudas fram till dess att överklagandet avgjorts, vilket bifölls.
- 13 Den hänskjutande domstolen har angett att X, inom ramen för sitt överklagande, har gjort gällande att de polska myndigheterna åsidosatt hans grundläggande rättigheter.
- 14 Beslutet om hänskjutande innehåller en redogörelse för hans påståenden om att han vid tre tillfällen råkat ut för en summarisk avvisning (*pushback*) till Belarus efter det att han rest in i Polen, varav en avvisning genomfördes på natten. Han har uppgett att han slutligen lyckades resa in i Polen med två familjemedlemmar den 7 november 2021, varvid han stannade kvar i skogen innan han greps och överlämnades till gränsvakterna. Han har tillagt att hans levnadsvillkor blev odrägliga under vistelsen i skogen. Han anger att han samtyckte till att lämna sina fingeravtryck vid äventyr av att annars avvisas till Belarus och på inrådan av en organisation, utan att vara medveten om att denna handling likställdes med att lämna in en ansökan om internationellt skydd. Vid detta tillfälle fick han handlingar på polska och en handling på arabiska med information om Dublin III-förordningen, men han fick inte hjälp av en tolk. X har uppgett att han därefter togs i förvar och kvarhölls i cirka en vecka i gränsvakternas lokaler, precis som alla andra sökande av internationellt skydd. Där behandlades han mycket dåligt, bland annat på grund av att det saknades mat och all form av läkarkontroll. X har gjort gällande att han inte ingav något klagomål till de polska myndigheterna med anledning av denna dåliga behandling, eftersom det var myndigheterna själva som behandlade honom på detta sätt.
- 15 X har angett att han fruktar att hans grundläggande rättigheter ska åsidosättas igen om han överförs till Polen.
- 16 X har vidare gjort gällande att polska domstolar inte är oavhängiga.
- 17 X har till stöd för sina påståenden åberopat de uppgifter han själv lämnat och rapporter från icke-statliga organisationer om situationen i Polen för tredjelandsmedborgare och personer som är föremål för ett beslut om överföring enligt Dublin III-förordningen. Han har även åberopat rättspraxis från EU-domstolen, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och nationella domstolar.
- 18 Den hänskjutande domstolen har, med stöd av rapporter från tillförlitliga källor, som den har hänvisat till, och med stöd av officiella handlingar, framhållit att flera medlemsstater hindrar tredjelandsmedborgare från att resa in på deras territorium, och samtliga har avgett förklaringar som syftar till att förhindra utvandring till deras territorium. Den hänskjutande domstolen anser att det föreligger en motsägelse mellan, å ena sidan, denna attityd och dessa förklaringar och, å andra sidan, medlemsstaternas skyldigheter enligt Genèvekonventionen, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950, och stadgan, vars iakttagande utgör grunden för det gemensamma europeiska asylsystemet. Mer specifikt hänvisar den bland annat till praxis i form av summarisk avvisning vid gränserna.

- 19 Den hänskjutande domstolen har angett att sådan praxis strider mot skyldigheten att behandla varje ansökan om internationellt skydd och undergräver principen om ömsesidigt förtroende och systemets funktion, bland annat på grund av att den leder till att tredjelandsmedborgare uppmuntras att undvika de medlemsstater som använder sig av denna praxis.
- 20 I förevarande fall anser den hänskjutande domstolen att objektiva, tillförlitliga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter visar att Republiken Polen sedan flera år tillbaka systematiskt åsidosätter flera grundläggande rättigheter för tredjelandsmedborgare genom att genomföra summariska avvisningar, regelbundet med användning av våld, och genom att systematiskt och under sådana förhållanden som anses vara "odrägliga" hålla kvar tredjelandsmedborgare som olagligen reser in i landet.
- 21 X:s redogörelse för de summariska avvisningar han utsatts för, vars trovärdighet inte har ifrågasatts av staatssecretaris, överensstämmer med dessa uppgifter.
- 22 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida den behöriga myndigheten, för det fall grundläggande rättigheter strukturellt åsidosätts i en medlemsstat i förhållande till en sökande eller tredjelandsmedborgare i allmänhet, ska avstå från att fatta ett beslut om överföring till den medlemsstaten eller om principen om ömsesidigt förtroende ändå är fullt tillämplig.
- 23 Om ett beslut om överföring kan fattas vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den anmodande medlemsstaten, i en situation där den ansvariga medlemsstaten systematiskt och generellt åsidosätter tredjelandsmedborgares rättigheter, ändå kan stödja sig på principen om ömsesidigt förtroende för att bedöma sökandens situation efter överföringen mot bakgrund av artikel 3.2 i Dublin III-förordningen.
- 24 Den hänskjutande domstolen har påpekat att det av punkt 82 i domen av den 19 mars 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218), och av skäl 32 i Dublin III-förordningen, framgår att en medlemsstats iakttagande av sina skyldigheter enligt det gemensamma europeiska asylsystemet inte är begränsat till perioden efter överföringen av en sökande eller till artikel 4 i stadgan.
- 25 Den hänskjutande domstolen anser dessutom att det, för det fall den anmodande medlemsstaten inte kan göra gällande principen om ömsesidigt förtroende, kan vara tänkbart att ändra bevisbördan.
- 26 Konkret anser den hänskjutande domstolen att det beviskrav som åligger sökanden bör sänkas för det fall en medlemsstat systematiskt och generellt åsidosätter grundläggande rättigheter, även andra rättigheter än de som garanteras i artikel 4 i stadgan. Detta gäller såväl sökandens uppgifter om åsidosättanden av grundläggande rättigheter som de potentiella riskerna vid en överföring. Den kan till och med i detta hänseende tänka sig en omvänd bevisbörda. Det skulle således kunna ankomma på den anmodande medlemsstaten att undanröja alla allvarliga tvivel vad gäller den verkliga risken för ett åsidosättande av artikel 4 i stadgan, eller till och med av alla grundläggande rättigheter, i förhållande till denna sökande vid en överföring, i analogi med artikel 4.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9), vad gäller riskerna i ursprungslandet.

- 27 Den hänskjutande domstolen anser även att den anmodande medlemsstaten skulle kunna begära individuella garantier från myndigheterna i den ansvariga medlemsstaten avseende lämpliga mottagningsvillkor och det fortsatta asylförfarandet samt garantier för att sökanden inte tas i förvar utan laglig grund och den anmodande medlemsstaten skulle till och med kunna kontrollera att de garantier som erhållits iakttas.
- 28 Den hänskjutande domstolen har slutligen påpekat att sökanden på ett trovärdigt sätt har redogjort för att han inte skulle ha någon faktisk möjlighet att överklaga för det fall hans grundläggande rättigheter kränks efter en eventuell överföring. Enligt den hänskjutande domstolen framstår det som oklart vilka konsekvenser detta kan få.
- 29 Mot denna bakgrund har Rechtbank den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Domstolen i Haag, sammanträdesplats 's-Hertogenbosch) beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska Dublin III-förordningen, mot bakgrund av skälen 3, 32 och 39 i förordningen och jämförd med artiklarna 1, 4, 18, 19 och 47 i [stadgan], tolkas och tillämpas på det sättet att principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna är odelbar, vilket innebär att allvarliga och systematiska åsidosättanden av unionsrätten som begåtts av den eventuellt ansvariga medlemsstaten innan överföringen med avseende på tredjelandsmedborgare som (ännu) inte är återvändare enligt Dublin III-förordningen är ett absolut hinder för överföring till denna medlemsstat?
- 2) För det fall [den första frågan] besvaras nekande, ska artikel 3.2 i Dublin III-förordningen, jämförd med artiklarna 1, 4, 18, 19 och 47 i [stadgan], då tolkas så, att den överförande medlemsstaten, för det fall den eventuellt ansvariga medlemsstaten allvarligt och strukturellt åsidosätter unionsrätten, inte får grunda sig på principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna, utan måste undanröja alla tvivel eller åtminstone göra sannolikt att sökanden efter överföring inte kommer att befinna sig i en situation som strider mot artikel 4 i [stadgan]?
- 3) Vilka bevismedel kan en sökande åberopa till stöd för sina argument att artikel 3.2 i Dublin III-förordningen utgör hinder för hans eller hennes överföring, och vilket beviskrav gäller i detta avseende? Är den överförande medlemsstaten, mot bakgrund av hänvisningarna till unionens regelverk i skälen i [nämnda förordning], skyldig att samarbeta och/eller göra kontroller eller, vid förekomsten av allvarliga och strukturella kränkningar av grundläggande rättigheter beträffande tredjelandsmedborgare, kräva individuella garantier från den ansvariga medlemsstaten att den asylsökandes grundläggande rättigheter faktiskt iakttas efter överföringen? Blir svaret på denna fråga annorlunda om sökanden inte kan styrka sina sammanhängande och detaljerade påståenden med dokumentation, trots att detta inte kan förväntas med tanke på påståendenas art?
- 4) Blir svaret på [den tredje frågan] annorlunda om sökanden gör sannolikt att det i den ansvariga medlemsstaten saknas möjlighet att inge klagomål till myndigheterna och/eller saknas tillgång till effektiva rättsmedel?”

Ansökan om skyndsam handläggning

- 30 Den hänskjutande domstolen ansökte om att förevarande mål om förhandsavgörande skulle handläggas skyndsamt i enlighet med artikel 105 i domstolens rättegångsregler.
- 31 Den hänskjutande domstolen angav att den interimistisk förbjudit överföringen av sökanden till Polen till dess att det genom ett lagakraftvunnet domstolsavgörande avgjorts huruvida det aktuella överföringsbeslutet var lagenligt. Den uppgav även att det nationella målet aktualiserar en viktig fråga som rör principerna i det gemensamma europeiska asylsystemet, nämligen den praxis som består i att vid gränsstationer summarisk avvisa tredjelandssmedborgare som rest in i medlemsstaterna i syfte att ansöka om internationellt skydd samt att där hålla dem i förvar. De nationella domstolarna konfronteras dessutom i allt större utsträckning med denna problematik, vilket innebär att nyttan av det förhandsavgörande som ska meddelas går utöver ramen för förevarande mål vid den nationella domstolen. Arten av förevarande begäran om förhandsavgörande motiverar således att målet handläggs skyndsamt.
- 32 I artikel 105.1 i rättegångsreglerna anges att domstolens ordförande, på ansökan av den hänskjutande domstolen eller i undantagsfall på eget initiativ, efter att ha hört referenten och generaladvokaten, får besluta att ett mål om förhandsavgörande ska handläggas skyndsamt, när målet är av sådan beskaffenhet att det måste avgöras utan dröjsmål.
- 33 EU-domstolens ordförande beslutade den 19 juli 2022, efter att ha hört referenten och generaladvokaten, att avslå den hänskjutande domstolens ansökan som nämnts i punkt 30 ovan.
- 34 Det följer nämligen av fast rättspraxis att tillämpningen av skyndsam handläggning av mål om förhandsavgörande inte beror på beskaffenheten av tvisten som sådan i det nationella målet, utan på de exceptionella omständigheterna i det aktuella målet, utifrån vilka det ska stå klart att det är högst trängande att avgöra dessa frågor (dom av den 31 januari 2023, Puig Gordi m.fl., C-158/21, EU:C:2023:57, punkt 27 och där angiven rättspraxis).
- 35 Den omständigheten att målet rör en eller flera väsentliga aspekter av det gemensamma europeiska asylsystemet utgör inte ett skäl som visar att det föreligger ett ytterst trängande fall, vilket ju krävs för att motivera en skyndsam handläggning av målet. Detsamma gäller den omständigheten att ett stort antal rättssubjekt potentiellt berörs av de frågor som ställs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 december 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, punkt 39 och där angiven rättspraxis).

Begäran om att målet ska hänskjutas till stora avdelningen och om inledande av den muntliga delen av förfarandet

- 36 Efter det att förslaget till avgörande hade föredragits den 13 juli 2023 begärde X, genom skrivelse av den 16 augusti samma år, att EU-domstolen skulle hänskjuta förevarande begäran om förhandsavgörande till stora avdelningen. X föreslog även, för det fall så skulle ske, att den muntliga delen av förfarandet skulle inledas.
- 37 Dessa ansökningar avslogs genom beslut av fjärde avdelningens ordförande den 23 augusti 2023.

- 38 Enligt artikel 60.1 i rättegångsreglerna ankommer det på domstolen att besluta till vilken sammansättning ett mål ska hänskjutas, med förbehåll för att målet i enlighet med artikel 16 tredje stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol ska hänskjutas till den stora avdelningen, när en medlemsstat eller en unionsinstitution som är part i målet begär det. Dessutom är det bara den dömande sammansättning till vilken ett mål har hänskjutits som, enligt artikel 60.3 i rättegångsreglerna, får begära att domstolen hänskjuter målet till en större dömande sammansättning.
- 39 I förevarande fall är det emellertid X som har begärt att målet ska hänskjutas till stora avdelningen. Det finns inte heller någon omständighet som motiverar att målet hänskjuts till en större dömande sammansättning. Under dessa omständigheter saknas det anledning att pröva X förslag att inleda den muntliga delen av förfarandet, ett förslag som framställts för det fall målet hade hänskjutits till stora avdelningen. Under alla omständigheter är villkoren för att tillämpa artikel 76.2 i rättegångsreglerna uppfyllda, eftersom domstolen har tillräckligt underlag för att avgöra målet.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första och den andra frågan

- 40 Den hänskjutande domstolen har ställt de två första frågorna, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i hur Dublin III-förordningen, särskilt artikel 3.2 andra stycket, ska tolkas i fall där den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd, innan vederbörande eventuellt överförs till nämnda medlemsstat, har gjort sig skyldig till allvarliga och systematiska åsidosättanden av unionsrätten i förhållande till tredjelandsmedborgare. Den hänskjutande domstolen vill närmare bestämt få klarhet i huruvida sådana åsidosättanden kan påverka tillämpningen av principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna så till den grad att de utgör hinder för en sådan överföring, eller om de i vart fall innebär att den anmodande medlemsstat som vill genomföra överföringen ska försäkra sig om att den berörda personen som ansöker om internationellt skydd, vid en överföring, inte riskerar att behandlas på ett sätt som strider mot artikel 4 i stadgan.
- 41 Det framgår av beslutet om hänskjutande att dessa frågor avser en situation där en sökande gör gällande att den ansvariga medlemsstaten genomför summariska avvisningar vid sina yttre gränser (*pushback*) och håller tredjelandsmedborgare som vill ansöka om internationellt skydd i förvar vid sina gränsstationer, åtgärder som X själv ska ha utsatts för.
- 42 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt de två första frågorna för att få klarhet i huruvida artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen ska tolkas så, att den omständigheten att den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd genomför summariska avvisningar av tredjelandsmedborgare som vill lämna in en sådan ansökan vid medlemsstatens gräns, och håller dem i förvar vid sina gränsstationer, utgör hinder för att överföra tredjelandsmedborgaren till den medlemsstaten.
- 43 EU-domstolen erinrar om att unionsrätten bygger på den grundläggande premissen att varje medlemsstat delar en rad gemensamma värden – vilka utgör grunden för unionen i enlighet med vad som anges i artikel 2 FEU – med alla andra medlemsstater och erkänner att de andra medlemsstaterna delar dessa värden med den. Denna premiss innebär och motiverar att det råder ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna om att dessa värden kommer att

erkännas och således att den unionsrätt genom vilken de genomförs kommer att iakttas samt att respektive nationell rättsordning ger ett likvärdigt och effektivt skydd för de grundläggande rättigheter som erkänns i stadgan, bland annat i artiklarna 1 och 4, vilka stadfäster ett av unionens och dess medlemsstaters grundläggande värden, nämligen människans värdighet, som bland annat innebär ett förbud mot omänsklig eller förnedrande behandling (dom av den 30 november 2023, Ministero dell'Interno m.fl. (Gemensam broschyr – Indirekt refoulement), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 och C-328/21, EU:C:2023:934, punkt 130 och där angiven rättspraxis).

- 44 Principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna har en grundläggande betydelse inom unionsrätten, eftersom den gör det möjligt att skapa och upprätthålla ett område utan inre gränser. Närmare bestämt innebär principen om ömsesidigt förtroende, särskilt när det gäller området med frihet, säkerhet och rättvisa, att respektive medlemsstat, förutom under exceptionella omständigheter, har en skyldighet att utgå från att alla de andra medlemsstaterna iakttar unionsrätten och särskilt de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 81 och där angiven rättspraxis).
- 45 Inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet, och särskilt Dublin III-förordningen, ska det således presumeras att den behandling som personer som ansöker om internationellt skydd åtnjuter i varje medlemsstat är förenlig med kraven i stadgan, Genèvekonventionen och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 82 och där angiven rättspraxis).
- 46 Det kan dock inte uteslutas att systemet i praktiken stöter på betydande svårigheter att fungera i en viss medlemsstat, och att det därför finns en allvarlig risk för att sökande av internationellt skydd som överförs till denna medlemsstat behandlas på ett sätt som inte är förenligt med deras grundläggande rättigheter (dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 83 och där angiven rättspraxis).
- 47 Enligt artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen får en person som ansöker om internationellt skydd inte överföras till den medlemsstat som är ansvarig för att pröva hans eller hennes ansökan om det finns välgrundade skäl att anta att han eller hon löper en risk att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i stadgan, på grund av systembrister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för sökande av ett sådant skydd i den medlemsstaten.
- 48 I förevarande fall har X gjort gällande att det föreligger systembrister i mottagningsvillkoren i den ansvariga medlemsstaten, bestående i att tredjelandsmedborgare som vill ansöka om internationellt skydd eller som har lämnat in en sådan ansökan summariskt avvisas vid de yttre gränserna och hålls i förvar vid gränsstationerna, men även att det föreligger systembrister i asylförfarandet, eftersom en summarisk avvisning av en tredjelandsmedborgare utgör ett hinder för att inleda detta förfarande.
- 49 Den hänskjutande domstolen anser att förekomsten av sådana åtgärder styrks av objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter.
- 50 För det första, vad gäller summariska avvisningar vid unionens yttre gränser, vilket innebär att man avlägsnar personer som vill ansöka om internationellt skydd från unionens territorium eller att man från detta territorium avlägsnar personer som lämnat in en sådan ansökan vid inresan till

unionen innan denna ansökan har prövats enligt unionslagstiftningen, kan det konstateras att sådana förfaranden strider mot artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60).

- 51 Denna bestämmelse, som rör tillgång till förfarandet för beviljande av internationellt skydd, utgör en av hörnstenarna i det gemensamma europeiska asylsystemet och ingår bland de unionsrättsliga bestämmelser som konkretiserar den grundläggande rätten, i artikel 18 i stadgan, att beviljas internationellt skydd när villkoren i unionsrätten är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkt 192). Nämda bestämmelse innebär att varje tredjelandsmedborgare eller statslös person ska ha rätt att ansöka om internationellt skydd, inklusive vid en medlemsstats gränser, genom att till en av de myndigheter som avses i denna artikel ge uttryck för sin önskan att erhålla internationellt skydd. Denna rättighet ska tillerkännas en sådan person, även om personen vistas olagligt på territoriet och oavsett utsikterna att vinna framgång med en sådan ansökan (dom av den 22 juni 2023, kommissionen/Ungern (Avsiktsförklaring före en asylansökan), C-823/21, EU:C:2023:504, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 52 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 31 och 32 i sitt förslag till avgörande undergräver summariska avvisningar denna grundläggande beståndsdel i det gemensamma europeiska asylsystemet, eftersom de förhindrar utövandet av rätten att framställa en ansökan om internationellt skydd och följaktligen genomförandet, i enlighet med de närmare bestämmelserna i unionslagstiftningen, av förfarandet för att lämna in och pröva en sådan ansökan.
- 53 Summariska avvisningar strider under alla omständigheter mot artikel 6 i direktiv 2013/32, och de kan dessutom strida mot principen om non-refoulement. Såsom framgår av skäl 3 i Dublin III-förordningen garanteras denna princip, enligt vilken ingen får skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse, som en grundläggande rättighet i artikel 18 i stadgan, jämförd med artikel 33 i Genèvekonventionen, och i artikel 19.2 i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Avlägsnande – Medicinsk cannabis), C-69/21, EU:C:2022:913, punkt 55). Summariska avvisningar strider således mot nämnda princip endast om de består i att man återsänder personer som önskar lämna in en ansökan om internationellt skydd i unionen till ett tredjeland där de riskerar att utsättas för förföljelse.
- 54 För det andra, vad gäller åtgärden som består i att man håller personer i förvar vid gränsstationerna, erinras det i skäl 15 i direktiv 2013/33, liksom i skäl 20 i Dublin III-förordningen, om principen att personer inte bör hållas i förvar enbart av det skälet att de ansöker om internationellt skydd.
- 55 Mot bakgrund av att förvar är ett allvarligt ingrepp i rätten till frihet och med beaktande av att denna rätt till frihet är så betydelsefull, är de behöriga nationella myndigheternas behörighet att ta tredjelandsmedborgare i förvar strikt reglerad. Ett beslut om förvartagande eller kvarhållande i förvar kan således endast fattas med iakttagande av allmänna och abstrakta regler som fastställer villkoren och formerna för förvaret (dom av den 8 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Prövning av förvar ex officio), C-704/20 och C-39/21, EU:C:2022:858, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

- 56 Dessutom kan en tredjelandsmedborgare – inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet – inte tas i förvar om en mindre ingripande åtgärd kan tillämpas verkningsfullt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Prövning av förvar ex officio), C-704/20 och C-39/21, EU:C:2022:858, punkt 78).
- 57 Av dessa överväganden följer att summariska avvisningar och förvarhållanden vid gränsstationerna, såsom de som konstaterats i förevarande fall, är oförenliga med unionsrätten och de utgör allvarliga brister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för asylsökande. Detta innebär emellertid inte nödvändigtvis att dessa brister uppfyller de två kumulativa villkoren i artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen, vilka ska vara uppfyllda för att det ska vara möjligt att hindra överföring av en person som ansöker om internationellt skydd till den medlemsstat där sådana summariska avvisningar och förvarhållanden tillämpas.
- 58 Enligt denna bestämmelse är det endast systembrister som ”medför en risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i [stadgan]” som medför att en överföring blir omöjlig.
- 59 Vad gäller det första av dessa två villkor ankommer det i förevarande fall på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida de konstaterade bristerna fortfarande föreligger i Polen och huruvida de allmänt sett rör asylförfarandet och mottagningsvillkoren för personer som ansöker om internationellt skydd, eller åtminstone vissa grupper av personer som ansöker om internationellt skydd i deras helhet, såsom den grupp av personer som ansöker om internationellt skydd efter att ha passerat eller försökt passera gränsen mellan Polen och Belarus.
- 60 Om det skulle visa sig att så är fallet, skulle dessa brister kunna kvalificeras som systembrister, mot bakgrund av domstolens praxis enligt vilken brister som rör vissa grupper av personer kan likställas med systembrister (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 90).
- 61 I motsatt fall skulle slutsatsen bli att det första villkoret i artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen inte är uppfyllt i förevarande fall. Denna bestämmelse utgör – i detta sistnämnda fall – inte något hinder för att överföra sökanden till den ansvariga medlemsstaten.
- 62 Vad gäller det andra villkoret, nämligen att det ska föreligga en risk för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan till följd av systembrister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för sökande, ankommer det på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida systembrister medför en risk för att den berörda personen utsätts för sådan behandling som strider mot artikel 4 i stadgan.
- 63 I detta avseende ankommer det på den hänskjutande domstolen att pröva dels huruvida det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att X, vid en överföring, skulle löpa en verklig risk för att på nytt transporteras till gränsen mellan Polen och Belarus och där bli föremål för en summarisk avvisning till Belarus, eventuellt efter att först ha hållits i förvar vid en gränsstation, dels huruvida sådana åtgärder eller sådan praxis skulle försätta honom i en situation av extremt materiellt armod, vilket gör det omöjligt för honom att tillgodose sina mest grundläggande behov, såsom att äta, tvätta sig och ha tak över huvudet, och vilket skadar hans fysiska eller mentala hälsa eller utsätter honom för en förnedring som är oförenlig med mänsklig värdighet, genom att försätta honom i en sådan allvarlig situation att den kan likställas med omänsklig eller förnedrande behandling (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkterna 85 och 87 respektive 91–93).

- 64 Vid denna bedömning ska hänsyn tas till den situation som den berörda sökanden kan tänkas befinna sig i vid tidpunkten för överföringen eller till följd av överföringen till den ansvariga medlemsstaten (se, analogt, dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkterna 85, 87 och 88, och dom av den 30 november 2023, Ministero dell'Interno m.fl. (Gemensam broschyr – Indirekt refoulement), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 och C-328/21, EU:C:2023:934, punkterna 134 och 135), och inte den som han eller hon befann sig i när han eller hon ursprungligen reste in i denna medlemsstat.
- 65 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den första och den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen ska tolkas så, att den omständigheten att den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd har genomfört summariska avvísningar av tredjelandsmedborgare som vill lämna in en sådan ansökan vid medlemsstatens gräns, och hållit dem i förvar vid sina gränsstationer, utgör inte i sig hinder för att överföra tredjelandsmedborgaren till den medlemsstaten. Det är emellertid uteslutet att överföra nämnda tredjelandsmedborgare till nämnda medlemsstat om det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att tredjelandsmedborgaren, i samband med eller efter överföringen, skulle löpa en verklig risk för att utsättas för sådana åtgärder och att dessa – mot bakgrund av de omständigheter som det ankommer på de behöriga myndigheterna och den domstol som eventuellt ska pröva ett överklagande av överföringsbeslutet att bedöma – kan försätta tredjelandsmedborgaren i en situation av extremt materiellt armod som är så allvarlig att den kan likställas med en omänsklig eller förnedrande behandling som är förbjuden enligt artikel 4 i stadgan.

Den tredje frågan

- 66 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3.2 i Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 4 i stadgan, ska tolkas enligt följande: i) den medlemsstat som har begärt att en sökande av internationellt skydd ska återtas av den ansvariga medlemsstaten och som önskar överföra denna sökande till sistnämnda medlemsstat måste, innan den kan genomföra överföringen, beakta samtliga uppgifter som sökanden har lämnat, bland annat när det gäller den eventuella förekomsten av en verklig risk för att tredjelandsmedborgaren, i samband med eller efter överföringen, utsätts för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i nämnda artikel 4; ii) den ska samarbeta vid fastställandet av de faktiska omständigheterna och/eller kontrollera att de faktiska omständigheterna är riktiga; iii) den ska, vid allvarliga och strukturella åsidosättanden av tredjelandsmedborgares grundläggande rättigheter i den ansvariga medlemsstaten, begära att denna medlemsstat tillhandahåller individuella garantier för att tredjelandsmedborgarens grundläggande rättigheter iaktas vid en överföring.
- 67 När det gäller de beviskrav och bevisregler som utlöser tillämpningen av artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen, ska det, i avsaknad av särskilda preciseringar i denna bestämmelse, hänvisas till förordningens allmänna bestämmelser och systematik.
- 68 I detta hänseende ska det erinras om att unionslagstiftaren, i nämnda förordning, inte har inskränkt sig till att införa organisatoriska bestämmelser som uteslutande reglerar förhållandena mellan medlemsstaterna i syfte att fastställa ansvarig medlemsstat, utan har beslutat att sökande av internationellt skydd ska vara delaktiga i detta förfarande genom att ålägga medlemsstaterna en skyldighet att underrätta dem om kriterierna för att fastställa ansvarig medlemsstat och att bereda dem tillfälle att lägga fram ytterligare information för att kriterierna ska kunna tillämpas korrekt (dom av den 7 juni 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punkt 51).

- 69 Sålös generaladvokaten har påpekats i punkt 46 i sitt förslag till avgörande ska den personliga intervju som föreskrivs i artikel 5 i Dublin III-förordningen, liksom ett eventuellt överklagande av överföringsbeslutet, nämligen ge den som ansöker om internationellt skydd möjlighet att lägga fram de uppgifter som han eller hon förfogar över.
- 70 Enligt artikel 5.1 och 5.3 i Dublin III-förordningen syftar den personliga intervjun bland annat till att underlätta förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat. Den personliga intervjun ska äga rum inom skäligen tid och, under alla omständigheter, innan något överföringsbeslut har fattats.
- 71 Vidare följer det av artikel 5.2 i Dublin III-förordningen att sökanden ska ha möjlighet att "lägga fram all ytterligare information som är relevant för att fastställandet av ansvarig medlemsstat ska kunna utföras korrekt".
- 72 Av detta följer att sökanden ska ges möjlighet att lägga fram alla relevanta bevis eller indicier, i den mening som avses i artikel 22.2 och 22.3 i förordningen, som rör fastställandet av ansvarig medlemsstat.
- 73 Dessutom hänvisar artikel 21.3 i förordningen såväl till nämnda bevis eller indicier, som till sådana andra relevanta uppgifter ur sökandens redogörelse som krävs för att myndigheterna i den anmodade medlemsstaten ska kunna kontrollera om den är ansvarig enligt kriterierna i nämnda förordning.
- 74 I artikel 22.4 och 22.5 i förordningen preciseras slutligen dels att beviskraven inte bör gå utöver det som är nödvändigt för att rätt kunna tillämpa denna förordning, dels att den anmodade medlemsstaten, om det saknas formell bevisning, ska ta på sig ansvaret om det finns indicier som är sammanhängande, kontrollerbara och tillräckligt detaljerade för att ansvaret ska kunna fastställas.
- 75 Det framgår av de omständigheter som angetts i punkterna 68–74 ovan att unionslagstiftaren inte har ställt några krav på arten och bevisvärdet av de uppgifter som sökanden kan lägga fram i samband med sitt deltagande i förfarandet för att fastställa ansvarig medlemsstat, bland annat för att styrka att det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att han löper en sådan verklig risk som avses i artikel 3.2 andra stycket i förordningen vid en överföring till en ansvarig medlemsstat.
- 76 Följaktligen ska alla de uppgifter som sökanden har lämnat för att visa att det föreligger en risk för behandling i strid med artikel 4 i stadgan beaktas, då de rättsliga myndigheterna i den medlemsstat som ska fastställa ansvarig medlemsstat, på grundval av objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter och med hänsyn till den norm för skydd av de grundläggande rättigheterna som garanteras i unionsrätten, ska bedöma huruvida de åberopade bristerna verkligen föreligger (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 90, och dom av den 30 november 2023, Ministero dell'Interno m.fl. (Gemensam broschyr – Indirekt refoulement), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 och C-328/21, EU:C:2023:934, punkt 136).
- 77 Det ska dessutom påpekas att medlemsstaterna, oberoende av att de ska beakta de uppgifter sökanden har lämnat, är skyldiga att inte överföra en sökande till den ansvariga medlemsstaten när de inte kan bortse ifrån att de systembrister i asyلفörfarandet och i mottagningsvillkoren för sökande av internationellt skydd som finns i den medlemsstaten ger upphov till välgrundade och klarlagda skäl att anta att den sökanden löper en verklig risk att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan (se, för ett liknande

resonemang, dom av den 21 december 2011, N.S. m.fl., C-411/10 och C-493/10, EU:C:2011:865, punkt 94, och dom av den 19 mars 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, punkt 85). Det kan således inte uteslutas att den medlemsstat som har till uppgift att fastställa ansvarig medlemsstat kan vara tvungen att på eget initiativ beakta relevanta uppgifter som den har kännedom om för att avgöra om artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen ska tillämpas.

- 78 Av detta följer att den medlemsstat som ska fastställa vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd ska beakta alla uppgifter som tredjelandsmedborgaren har lämnat, bland annat huruvida det föreligger en risk för behandling som strider mot artikel 4 i stadgan om tredjelandsmedborgaren överförs. Denna förstnämnda medlemsstat ska vidare samarbeta vid fastställandet av de faktiska omständigheterna genom att, på grundval av objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade uppgifter och med beaktande av den norm för skydd av de grundläggande rättigheterna som garanteras i unionsrätten, bedöma huruvida det föreligger en sådan risk, i förekommande fall genom att på eget initiativ beakta relevanta uppgifter som den inte kan bortse ifrån om eventuella systembrister i asylförfarandet och i mottagningsvillkoren för personer som ansöker om internationellt skydd i den ansvariga medlemsstaten.
- 79 För det fall sådana brister fastställs och utgör välgrundade och klarlagda skäl att anta att den som ansöker om internationellt skydd, vid en överföring, löper en verklig risk att behandlas i strid med artikel 4 i stadgan, ska den medlemsstat som ska fastställa den ansvariga medlemsstaten, i enlighet med artikel 3.2 andra stycket i Dublin III-förordningen, fortsätta att undersöka de kriterier som anges i kapitel III i förordningen för att fastställa huruvida en annan medlemsstat kan utses som ansvarig.
- 80 Innan den medlemsstat som önskar genomföra överföringen drar slutsatsen att det föreligger en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling vid en överföring till den ansvariga medlemsstaten, kan förstnämnda medlemsstat begära att erhålla individuella garantier som är tillräckliga för att utesluta denna risk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 februari 2017, C.K. m.fl., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punkterna 83 och 84).
- 81 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den tredje frågan besvaras så, att Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 4 i stadgan, ska tolkas enligt följande:
- Den medlemsstat som har begärt att en sökande av internationellt skydd ska återtas av den ansvariga medlemsstaten och som önskar överföra sökanden till sistnämnda medlemsstat måste beakta samtliga uppgifter som sökanden har lämnat innan den kan genomföra överföringen, bland annat frågan huruvida det föreligger en verklig risk för att tredjelandsmedborgaren, i samband med eller efter överföringen, utsätts för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i nämnda artikel 4.
 - Den medlemsstat som vill genomföra överföringen ska samarbeta vid fastställandet av de faktiska omständigheterna och/eller kontrollera att dessa omständigheter är korrekta.
 - Denna medlemsstat ska avstå från att genomföra överföringen för det fall det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att det vid en överföring föreligger en verklig risk för sådan behandling.
 - Nämnda medlemsstat kan emellertid försöka få individuella garantier från den ansvariga medlemsstaten och, om sådana garantier tillhandahålls och framstår som både trovärdiga och

tillräckliga för att utesluta varje verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling, genomföra överföringen.

Den fjärde frågan

- 82 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida svaret på den tredje frågan påverkas av den omständigheten – om den antas vara styrkt – att den som ansöker om internationellt skydd inte, eller inte effektivt, kan vända sig till myndigheterna och överklaga i den ansvariga medlemsstaten.
- 83 Det förfarande som har införts genom artikel 267 FEUF utgör ett medel för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, genom vilket EU-domstolen tillhandahåller de nationella domstolarna de uppgifter om unionsrättens tolkning som de behöver för att kunna avgöra de mål som de ska pröva. Inom ramen för detta samarbete ankommer det på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och som har exakt kännedom om omständigheterna samt har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är därmed i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten (dom av den 7 december 2023, mBank (Konsumentförklaring), C-140/22, EU:C:2023:965, punkt 47 och där angiven rättspraxis).
- 84 EU-domstolen kan emellertid inte besvara en tolkningfråga från en nationell domstol då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågeställningen är hypotetisk eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2022, Cilevičs m.fl., C-391/20, EU:C:2022:638, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 85 I detta sistnämnda hänseende poängterar EU-domstolen vikten av att den nationella domstolen anger de närmare skälen till att den anser det vara oklart hur unionsrätten ska tolkas och till att den anser det nödvändigt att ställa tolkningsfrågor till EU-domstolen (dom av den 6 december 2005, ABNA m.fl., C-453/03, C-11/04, C-12/04 och C-194/04, EU:C:2005:741, punkt 46, och beslut av den 15 april 2011, Debiasi, C-613/10, EU:C:2011:266, punkt 22).
- 86 I förevarande fall ska det konstateras att den hänskjutande domstolen inte med erforderlig klarhet och precision har redogjort för de svårigheter som X skulle kunna ställas inför vid en överföring till den ansvariga medlemsstaten.
- 87 Den hänskjutande domstolen har inte heller tydligt förklarat varför den gör en koppling mellan svårigheter att få till stånd en rättslig prövning i nämnda medlemsstat efter det att en sökande har överförts och det beviskrav som ställs på denna sökande med avseende på de uppgifter som han eller hon – inom ramen för förfarandet för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig att pröva sökandens ansökan – åberopar till stöd för sitt påstående att han eller hon riskerar att utsättas för behandling som strider mot artikel 4 i stadgan om han eller hon överförs till nämnda medlemsstat, på grund av systembrister eller allmänna brister i asyلفörfarandet eller i mottagningsvillkoren.
- 88 Av detta följer att den fjärde frågan ska avvisas.

Rättegångskostnader

- 89 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

- 1) Artikel 3.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat

ska tolkas enligt följande:

Den omständigheten att den medlemsstat som är ansvarig för att pröva en tredjelandsmedborgares ansökan om internationellt skydd har genomfört summariska avvisningar av tredjelandsmedborgare som vill lämna in en sådan ansökan vid medlemsstatens gräns, och hållit dem i förvar vid sina gränsstationer, utgör inte i sig hinder för att överföra tredjelandsmedborgaren till den medlemsstaten. Det är emellertid uteslutet att överföra nämnda tredjelandsmedborgare till nämnda medlemsstat om det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att tredjelandsmedborgaren, i samband med eller efter överföringen, skulle löpa en verklig risk för att utsättas för sådana åtgärder och att dessa – mot bakgrund av de omständigheter som det ankommer på de behöriga myndigheterna och den domstol som eventuellt ska pröva ett överklagande av överföringsbeslutet att bedöma – kan försätta tredjelandsmedborgaren i en situation av extremt materiellt armod som är så allvarlig att den kan likställas med en omänsklig eller förnedrande behandling som är förbjuden enligt artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

- 2) Förordning nr 604/2013, jämförd med artikel 4 i stadgan om de grundläggande rättigheterna

ska tolkas enligt följande:

- Den medlemsstat som har begärt att en sökande av internationellt skydd ska återtas av den ansvariga medlemsstaten och som önskar överföra sökanden till sistnämnda medlemsstat måste beakta samtliga uppgifter som sökanden har lämnat innan den kan genomföra överföringen, bland annat frågan huruvida det föreligger en verklig risk för att tredjelandsmedborgaren, i samband med eller efter överföringen, utsätts för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i nämnda artikel 4.
- Den medlemsstat som vill genomföra överföringen ska samarbeta vid fastställandet av de faktiska omständigheterna och/eller kontrollera att dessa omständigheter är korrekta.

- **Denna medlemsstat ska avstå från att genomföra överföringen för det fall det finns välgrundade och klarlagda skäl att anta att det vid en överföring föreligger en verklig risk för sådan behandling.**
- **Nämnda medlemsstat kan emellertid försöka få individuella garantier från den ansvariga medlemsstaten och, om sådana garantier tillhandahålls och framstår som både trovärdiga och tillräckliga för att utesluta varje verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling, genomföra överföringen.**

Underskrifter